

DOI: 10.20535/2522-1078.2025.2(18).338130

ROR: 01t5m8p03

УДК 655.254.22 : 378

Надходження до редакції: 21.06.2025

Прийняття до друку: 22.07.2025

Фіголь Н. М.

д-р наук із соц. комунікацій, зав. кафедри медіапродюсування та видавничої справи, Київський університет ім. Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

figol_nadija@ukr.net

ORCID: 0000-0002-2503-7243

Георгієвська В. В.

д-р наук із соц. комунікацій, професор кафедри журналістики та нових медіа, Київський університет ім. Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

v.heorhiievskaa@kubg.edu.ua

ORCID: 0000-0002-5848-957X

Фіголь Б. О.

аспірант кафедри журналістики та нових медіа, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

bogdan.figol68@gmail.com

ORCID: 0009-0002-0858-4170

Figol N.

Doctor of Social Communication, Associate Professor, Chair of the Department of Media Production and Publishing, Faculty of Journalism of Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine

figol_nadija@ukr.net

ORCID: 0000-0002-2503-7243

Georgiievskaa V.

Doctor of Social Communication, Professor of the Department of Journalism and New Media, Faculty Journalism, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine

v.heorhiievskaa@kubg.edu.ua

ORCID: 0000-0002-5848-957X

Figol B.

postgraduate student of the Department of Journalism and New Media, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine

bogdan.figol68@gmail.com

ORCID: 0009-0002-0858-4170

ВИМОГИ ДО ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

REQUIREMENTS FOR ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCES FOR HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Анотація. У статті висвітлено актуальність дослідження електронних освітніх ресурсів (ЕОР) для закладів вищої освіти в умовах цифровізації освіти, дистанційного навчання та трансформацій інформаційного суспільства. Окремлено особливості функціонування ЕОР та вимоги до його створення. На основі аналізу наукової літератури охарактеризовано два ключові напрями дослідження ЕОР: глобальні аспекти он-лайн-освіти та функціональні аспекти створення і впровадження електронних ресурсів. У статті визначено основні групи вимог до електронних освітніх ресурсів для ЗВО — навчально-методичні, дизайн-ергономічні, технічні, структурні, змістові, стилістичні,

а також вимоги до доступності, адаптивності, інтерактивності та безпеки. Розкрито особливості редакторської підготовки ЕОР як інтегративного процесу, що поєднує компетенції фахівця в галузі освіти, редагування та інформаційних технологій. Подано порівняльну характеристику переваг і недоліків ЕОР.

Зроблено висновок про необхідність стандартизації підготовки електронних освітніх ресурсів для вищої школи та окреслено перспективи подальших досліджень.

Основними перспективами подальшої праці над темою ми вбачаємо проведення порівняльного аналізу функціональних можливостей онлайнових та зафіксованих на матеріальних носіях ЕОР для вищої школи, дослідження проблем ЕОР для фахівців гуманітарної сфери та медійної галузі зокрема (позаяк більшість досліджень сьогодні ведуться лише у розрізі проблеми ЕОР для вишів технічного спрямування). Актуальним був би і розгляд питань, пов'язаних зі специфікою співпраці редактора та ІТ-фахівця під час підготовки ЕОР, дослідженням взаємопроникнення їхніх фахових обов'язків до професійної компетенції кожного із них.

Ключові слова: електронний освітній ресурс, електронне навчальне видання, вимоги до ЕОР, цифровізація освіти, редактор, онлайн-освіта, дистанційне навчання, вища школа.

Anotation. The article highlights the relevance of research on electronic educational resources (EER) for higher education institutions in the context of digitalization of education, distance learning and transformations of the information society. The features of the functioning of EER as a new type of educational literature that does not fit into the traditional concept of a printed textbook are outlined. Based on the analysis of scientific literature, two key areas of EER research are characterized: global aspects of online education and functional aspects of the creation and implementation of electronic resources. The article identifies the main groups of requirements for electronic educational resources for higher education institutions — educational and methodological, design and ergonomic, technical, structural, content, stylistic, as well as requirements for accessibility, adaptability, interactivity and security. The features of editorial preparation of EER as an integrative process that combines the competencies of a specialist in the field of education, editing and information technology are revealed. A comparative description of the advantages and disadvantages of EER is presented.

The conclusion is made about the need to standardize the preparation of electronic educational resources for higher education and the prospects for further research are outlined.

The main prospects for further work on the topic are a comparative analysis of the functional capabilities of online and physical EERs for higher education, a study of EER problems for specialists in the humanitarian sphere and the media industry in particular (since most research today is conducted only in the context of the problem of EER for technical universities). It would also be relevant to consider issues related to the specifics of cooperation between the editor and the IT specialist during the preparation of EER, a study of the interpenetration of their professional responsibilities with the professional competence of each of them.

Keywords: electronic educational resource, electronic educational publication, requirements for EER, digitalization of education, editor, online education, distance learning, higher education.

Актуальність теми обумовлена необхідністю ґрунтовного дослідження специфіки та проблем підготовки електронних освітніх ресурсів (далі — ЕОР) для закладів вищої освіти як нового функціонального типу літератури. Такі видання аналізуються не в рамках традиційної концепції друкованого підручника, а в контексті глобалізації інформаційних процесів і цифровізації комунікацій сучасного інформаційного суспільства. Процеси цифровізації посилились унаслідок переходу закладів вищої освіти на онлайн-формат під час пандемії та внаслідок військової агресії рф, що зумовило потребу в нових формах та методах комунікації в електронному навчальному середовищі.

Крім того, дослідження теми сприяє розширенню функціональної компетентності сучасного редактора: у процесі підготовки ЕОР він виступає не тільки упорядником, а й одним із головних комунікаторів у процесі створення видання.

Електронні освітні ресурси стали невід’ємним елементом сучасної освітньої парадигми, забезпечуючи учнів і студентів доступом до навчальних ресурсів через електронні пристрої (комп’ютери, планшети, смартфони). Активний розвиток теми був спричинений пандемією та переходом ЗВО в онлайн-формат, а згодом — вторгненням рф, що викликало гостру потребу налагодження дистанційної взаємодії між студентами й викладачами. Ці обставини стимулювали створення платформ, цифрових кампусів, репозитаріїв електронних видань.

Огляд літератури питання. Сучасні вітчизняні науковці вивчають електронні видання (ЕВ) як різновид ЕОР з різних аспектів. Серед них — О. М. Алексєєв, Т. Ю. Киричок, А. В. Литвин, Н. М. Фіголь, С. Б. Фіялка, С. Сисоєва, О. В. Шмегера [1; 9; 10; 13; 15; 16; 17; 18], які досліджують історію, формати, класифікацію ЕВ; К. Л. Бугайчук і С. Б. Фіялка, Н. М. Фіголь [3; 16; 17], які аналізують структуру електронних видань; В. М. Анохін, О. Г. Корбут і Н. В. Кононець [2; 12; 11], що концентруються на специфіці підготовки ЕВ; Л. Е. Гризун — на дидактичних можливостях [7]; А. Е. Гризун, О. Білоус — на технологіях створення [6]; І. Василиків, О. О. Гриценчук — на ефективності застосування [4; 8]; а також В. П. Волинський — на ролі та формах електронних видань у навчальному процесі [5].

Загалом наукові дослідження з теми ЕОР можна структурувати за двома ключовими напрямками: глобальні аспекти онлайн-освіти та функціональні аспекти створення й упровадження.

Результати дослідження. Електронні освітні ресурси мають відповідати трьом основним групам вимог: навчально-методичним, дизайн-ергономічним і технічним. Дотримання цих вимог є критичним для ефективності навчального процесу, ігнорування може призвести до негативних наслідків для кінцевого користувача та розробника. Проте сучасне цифрове середовище також надає нові можливості, до яких слід пристосовуватися. Перш ніж перейдемо до вимог до конкретних електронних освітніх ресурсів, варто зазначити загальні аспекти, які варто враховувати для успішної розробки електронних навчальних засобів:

1. Цільова аудиторія: Розробники мусять чітко усвідомлювати, на кого розрахований цей ЕОР, а саме: які потреби та особливості мають здобувачі освіти, які будуть використовувати цей навчальний засіб. Адже електронний ресурс для загальноосвітньої школи буде різуче відрізнятися від засобу навчання для студентів. Слід також враховувати, що галузь знань також буде відчутно впливати на структуру та наповнення ЕОР, адже у виданні з хімії, фізики доречні експериментарії з дослідами, електронний освітній ресурс про літературу має містити гіперпосилання на бібліотеки, репозитарії, хрестоматії творів автора, з мистецтва — віртуальні художні галереї, музеї тощо.

2. Функціональність: Електронний освітній ресурс для закладу вищої освіти повинен чітко виконувати своє функціональне призначення: бути електронним середовищем з основними нішами для наповнення освітніх компонентів: робочою навчальною програмою, методичними вказівками, лекціями, практичними чи семінарськими роботами; журналом оцінювання. Крім того, має містити вкладки щодо загальної інформації про заклад вищої освіти, а також рубрики з інформацією для здобувачів усіх освітніх рівнів — бакалаврів, магістрів, аспірантів та докторантів, вкладку для абітурієнтів. Важливе значення для користувачів ЕОР має зручний навігаційний інтерфейс, який має зацікавити реципієнта, а не відштовхнути. До того ж окремим складовим елементом ЕОР закладу вищої освіти може бути інформаційний блок з подіями та оголошеннями, анонсами вишу.

3. Візуальне оформлення: Поряд зі зручним інтерфейсом важливе значення має візуальне оформлення електронних освітніх ресурсів. Дизайн має бути привабливим, читабельним і зручним для сприйняття.

Особливо важливими є аудіовізуальні складники, оскільки завдяки своїй мультимедійності ЕОР впливають на різні рецептори сприйняття інформації — зорові, слухові.

4. Взаємодія та активність: Сучасні електронні освітні ресурси повинні також мати інтерактивний елемент, що сприяє активній взаємодії реципієнта з інформацією — це можуть бути, наприклад, анкетування, можливість заповнення та подання заяви; можливість перегляду відео. Усі ці чинники сприяють збільшенню залученості та активності здобувачів вищої освіти.

5. Мультимедійність: Сучасний ЕОР просто неможливо уявити без використання графіки, відео, аудіо та інших мультимедійних елементів, що суттєво покращує сприйняття інформації, оскільки справляє вплив на різні рецептори.

6. Адаптивність: Щоб не створювати зайві перешкоди та некомфортні умови для користувача, ЕОР має бути гнучкий та адаптивний до різних пристроїв — легко вантажитись на смартфоні, ноутбучі, комп'ютері. При цьому має бути читабельна верстка та розташування компонентів ресурсу.

7. Доступність: Створюючи ЕОР, слід передбачити потреби людей з інвалідністю та надати можливість використовувати засіб усім потенційним реципієнтам.

8. Збереження конфіденційності та безпеки: На сьогодні, в часи інформаційних воєн, кібератак, дуже важливо забезпечити заходи конфіденційності користувачів та інформаційної безпеки.

Наступним кроком розглянемо науково-освітні вимоги до електронних освітніх ресурсів, які базуються на вимогах до освітніх засобів надання інформації, але мають свої типоформувальні особливості.

I. Доступність змісту :

1. Матеріал повинен відповідати за мовно-стильовими характеристиками та змістом вимогам до офіційно-ділового стилю, для якого є властивими документальність та аргументованість. Водночас варто уникати повторення інформації, щоб не переобтяжувати реципієнта. До того ж, під час підготовки тексту необхідно дотримуватися вимог до структури, обсягу і наукового рівня подання інформації.

2. Науковому та офіційно-діловому стилям притаманні чіткість формулювань та лаконічність, задля втілення яких у тексті доречно подати гіпертекстову розмітку, що відсилатиме до окремих рубрик чи питань реципієнта.

3. Він має розкривати сутність основних ідей, законів та понять у доступній для користувачів формі, а також демонструвати їх практичне використання. При цьому важливо дотримуватися правильного введення і використання загальноприйнятих термінів, щоб не переобтяжувати та не відлякувати реципієнта занадто складною термінологією.

4. Не лише мовно-стилістичне наповнення, але і зміст ЕОР має відповідати рівню цільової аудиторії та спрямовуватися на формування особистості здобувача вищої освіти і розвиток його здібностей, тому він не повинен містити матеріалів або ефектів, які не сприяють досягненню навчальних та просвітницьких цілей і можуть відволікати реципієнта від основної інформації. Електронний освітній ресурс повинен бути інформативним, але водночас не надто складним, що дозволить не відштовхнути користувача та застосовувати особистісно-орієнтовані підходи, при цьому не допускаючи спрощення та поверховості.

5. Матеріал ЕОР має бути представлений у логічній послідовності і становити цілісну систему, враховуючи логічні зв'язки між блоками інформації, а також передбачати можливість звернення до суміжних компонентів.

II. Структура контенту електронного освітнього ресурсу:

1. Матеріал ЕОР має бути рівномірно розподіленим і логічно структурованим. Рекомендується, щоб кожний блок висвітлював конкретну інформацію. Так, для структури освітнього ресурсу закладу вищої освіти притаманні такі вкладки: Інформація, Про університет, Структура. У блоці Інформація зазвичай розміщуються відомості для абітурієнтів та здобувачів вищої освіти усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів: бакалаврів, магістрів, аспірантів, а також для викладачів та науковців. До того ж може бути розміщена окремо інформація про формат освіти — наприклад, очне, заочне та дистанційне навчання, а також посилання на електронні ресурси, якими можна користуватись — електронну бібліотеку, електронне навчальне середовище, кампус. Крім того, обов'язково має бути оприлюднена юридична документація: нормативні документи, кошторис тощо. Окремим блоком зазвичай на головній сторінці висвітлюється структура закладу вищої освіти — факультети, кафедри, структурні, управлінські підрозділи.

2. В електронному освітньому ресурсі зміст та структурні елементи найкраще зробити рухомими з можливістю переходу між різними блоками. Також слід передбачити використання гіперпосилань. Перехід між структурними елементами ЕОР су має бути якомога зручним,

простим та легким для користувача, що створюватиме комфортні умови для реципієнта та допомагатиме швидкому віднаходженню потрібної інформації та якісному її засвоєнню.

3. Електронний освітній ресурс може включати посилання на інші електронні ресурси, розміщені в інтернеті.

III. Вимоги до організаційно-технічного апарату:

1. Електронний освітній ресурс на окремих плашках може містити підказки, вказівки, які допоможуть користувачеві розпочати роботу з ним та далі користуватись.

2. Чітку офіційну інформацію слід доповнювати емоційним контентом, щоб впливати на сприйняття та емоції користувача. До прикладу, ефектно та ефективно поряд з діловим виглядає розважальний контент про студентське життя в університеті, що обов'язково привабить абітурієнтів.

3. Електронний освітній ресурс має надати можливість систематичного зворотного зв'язку, що допоможе вирішувати питання, які виникнуть у реципієнта. Це може бути передбачено у вигляді зазначених контактів відповідних структурних підрозділів, а може бути організовано чат, в якому можна поставити питання та отримати швидку відповідь. Загалом має бути передбачена максимальна допомога для успішного вирішення організаційних та технічних проблем.

5. Текстовий матеріал електронного освітнього ресурсу має бути раціонально доповнений графікою, діаграмами, аудіо- та відеоматеріалами, анімаціями та комп'ютерними моделями.

V. Вимоги до оформлення інформаційних матеріалів:

1. Електронний освітній ресурс повинен містити лише необхідну мінімальну кількість текстової інформації, оскільки довгі речення, тексти погано читабельні на екрані монітора, що може викликати перевтому та замулення змісту. Звісно, це не стосується розміщених на електронному ресурсі нормативних документів, які мають бути подані в оригінальному вигляді.

2. Слід максимально застосовувати невербальні форми подання матеріалу, які краще сприймаються з екрану електронного пристрою — діаграми, схеми, ілюстрації, фото, відео.

3. Велике значення має розмір і стиль шрифту, що дає можливість виділити окремі слова або фрази за допомогою кольору та фону, а це, у свою чергу, поліпшує зрозумілість та допомагає акцентувати увагу на головному. Проте слід утримуватися від зловживання кольорами, аби

забезпечити контрастність тексту. Водночас рекомендується використовувати обмежену кількість типів та розмірів шрифтів.

2. Текст слід розбивати на невеликі смислові блоки, що полегшить його сприйняття.

3. Рекомендується використовувати збільшений інтервал між рядками для поліпшення читабельності.

4. Вирівнювання тексту слід робити по лівому краю. Вирівнювання по ширині може бути використане залежно від довжини рядків та розміру абзаців.

Враховуючи вищевикладене, можна сформулювати критерії, що впливають на ефективність застосування ЕОР, а також виокремити на основі цього переваги та недоліки їх використання.

1. Форма подання матеріалу.

В електронному освітньому ресурсі обов'язковим елементом є пошукова система та система гіперпосилань, за допомогою яких можливий пошук необхідних відомостей за ключовими словами або фрагментами тексту та перехід на різні блоки інформації.

2. Доступність.

Суттєва перевага електронного освітнього ресурсу полягає в його доступності й оперативному використанні, адже на нього можна зайти через інтернет за лічені секунди.

3. Оперативність подання та оновлення матеріалу.

Текст ЕОР піддається виправленню, доповненню та й оновленню і для цього не потрібні великі фінансові та фізичні затрати. За умови налагодженої вдалої навігації та ефективного зворотного зв'язку цей ресурс є більш інтерактивним та ефективним.

4. Вартість.

При створенні ЕОР матеріальні витрати значно можуть бути зменшені, оскільки вони передбачатимуть лише витрати на домен, оплату за розроблення і макетування. Водночас не потрібен папір, не використовуються дорогі друкарські машини, фарба, інші витратні матеріали.

5. Зручність зберігання.

Електронні освітні ресурси не потребують місця для зберігання, так як, наприклад, друковані видання.

6. Засоби подання інформації.

Явна перевага ЕОР полягає в можливості використання мультимедіа, аудіо, відео, що впливає на різні рецептори сприйняття та сприяє більш динамічному сприйняттю матеріалу та кращому запам'ятовуванню.

Отже, на основі виділених критерії можемо сформулювати основні переваги та недоліки ЕОР для закладів вищої освіти (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки використання ЕОР для ЗВО

Переваги ЕОР	Недоліки ЕОР
Інтерактивність	Необхідність спеціальних навичок
Кілька способів подання інформації: текст, відео, аудіо	Брак єдиних стандартів
Можливість переходу за посиланнями до додаткових джерел інформації	
Простота оновлення матеріалу	
Зручний механізм навігації в межах ЕОР та можливість використання гіперпосилань	
Розвинутий пошуковий механізм	
Відповідність потребам здобувача вищої освіти	
Зручність зберігання та його вартість	

Висновки та перспективи дослідження. Отже, необхідність у використанні ЕОР як ефективного засобу комунікації та представлення інформації для ЗВО, як бачимо, безперечна, тому так важливо розробляти сучасні ресурси, які б відповідали запитам часу, користувачів та новітнім технологіям.

Було з'ясовано, що для створення якісного, професійного, інформативного ЕОР для вищої школи слід стандартизувати процес його підготовки, як це відбувається із друкованими виданнями. Нами, зокрема, було стандартизовано вимоги до ЕОР для ЗВО та визначено їхні переваги.

Незважаючи на іншу комунікаційно-відтворювальну природу ЕОР, їх редакційно-видавничу обробку має здійснюватися не менш ретельно, ніж у традиційній видавничій практиці.

Узагальнюючи вищеперераховане, варто сказати про те, що проведене дослідження об'ємно розкрило перед нами усю специфіку ЕОР, вимоги до них, надало достатню базу для подальших досліджень.

Основними перспективами подальшої праці над темою ми вбачаємо проведення порівняльного аналізу функціональних можливостей онлайн-ових та зафіксованих на матеріальних носіях ЕОР для вищої

школи, дослідження проблем ЕОР для фахівців гуманітарної сфери та медійної галузі зокрема (позаяк більшість досліджень сьогодні ведуться лише у розрізі проблеми ЕОР для вишів технічного спрямування). Актуальним був би і розгляд питань, пов'язаних зі специфікою співпраці редактора та ІТ-фахівця під час підготовки ЕОР, дослідженням взаємопроникнення їхніх фахових обов'язків до професійної компетенції кожного із них.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев О. М. Відмітні класифікаційні ознаки електронних навчальних видань для інженерних спеціальностей. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. 2010. № 8. С. 129–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_2_2010_8_22 (дата звернення: 12.10.2023).
2. Анохін В. М. Вимоги до сучасних електронних навчальних видань і можливості їх реалізації у середовищі Adobe captivate. Вісник національного університету «Львівська політехніка». 2012. № 731. С. 71–76.
3. Бугайчук К. Л. Електронний підручник: поняття, структура, вимоги. Інформаційні технології і засоби навчання. 2011. № 2 (22). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/357fdbd1-3171-4e11-8716-698f4b1d1de5> (дата звернення: 12.10.2023).
4. Василиків І. Ефективність застосування електронного підручника при вивченні дисципліни «Маркетинг». Молодь і ринок. 2013. № 2. С. 162–164.
5. Волинський В. П., Красовський О. С. Інформаційні функції, роль і призначення електронних підручників. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. пр. Київ : Ін-т педагогіки НАПН України, 2010. Вип 10. С. 113–120.
6. Гризун Л. Е., Білоусова Л. І. Науково-практичні аспекти створення і впровадження електронного підручника для вищої школи. Інформаційні технології і засоби навчання. 2012. Вип. 2 (28). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/657> (дата звернення: 04.10.2023).
7. Гризун Л. Е. Дидактичні основи створення сучасного комп'ютерного підручника : автореф. дис. ... к. пед. наук : 13.00.09 / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2002. 20 с.
8. Гриценчук О. О. Електронний підручник і його роль у процесі інформатизації освіти. Інформаційні технології і засоби навчання; Ін-т засобів навчання АПН України. Київ, 2005. С. 255–261.

9. Киричок Т. Ю. Електронні видання. Київ : НТУУ «КПІ», 2010. 400 с.
10. Киричок Т. Ю., Лоза Г. І., Фіголь Н. М. Електронні навчальні видання сучасного вищого навчального закладу: особливості, проблеми та напрями удосконалення. Вісник книжкової палати. 2015. № 9 (230). С. 38–40.
11. Кононець Н. В. Наукове обґрунтування принципу гіпертекстовості при створенні електронного підручника для індивідуалізації навчання студентів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі : зб. наук. пр. Запоріжжя, 2009. Вип. 4 (57). С. 175–181.
12. Корбут О. Г. Електронний підручник як елемент освітнього середовища. Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі : зб. п'ятої міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Наукова думка, 2010. С. 24–38.
13. Литвин А. В. Електронні навчальні посібники і підручники для ПТНЗ. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2010. № 23. С. 284–290. URL: https://www.vspu.edu.ua/faculty/imad/files/z/v_23_10.pdf#page=46 (дата звернення: 05.01.2024).
14. Сисоєва С. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Київ : ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
15. Фіголь Н. М. Комунікативно-лінгвістичний феномен електронного навчального дискурсу : монографія / КПІ ім. Ігоря Сікорського/ Київ : Вид-во «Політехніка», 2018. 248 с.
16. Фіголь Н. М. Електронне навчальне видання як соціокомунікаційне явище : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій : 27.00.03; 27.00.04 / Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. Київ, 2023. 48 с.
17. Фіялка С. Б. Принципи організації електронних навчальних видань із культурознавства. Наукові записки Інституту журналістики : наук. зб. 2008. Т. 32. С. 49–52. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/15996/1/Fiyalka.pdf> (дата звернення: 02.01.24).
18. Шмегера О. В. Особливості класифікації навчальних електронних видань. Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: пробл. науки, освіти, практики : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 16–18 трав. 2006. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ. 2006. С. 189–191.

REFERENCES

1. Alieksieiev, O. M. (2010). Vidmitni klasyfikacijni oznaky elektronnyh navchalnyh vydan dlya inzhenernyh specialnostej [Distinctive classification features of electronic educational publications for engineering specialties]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 2. Kompiuterno-orientovani systemy navchannia*, 8, 129-134. Retrieved October 12, 2022, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_2_2010_8_22.
2. Anokhin, V. M. (2012). Vymohy do suchasnykh elektronnykh navchalnykh vydan i mozhlyvosti yikh realizatsii u seredovyshchi Adobe Captivate [Requirements for modern electronic educational publications and possibilities of their implementation in Adobe Captivate environment]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika»*, (731), 71–76.
3. Bugaychuk, K. L. (2011). Elektronnyi pidruchnyk: poniattia, struktura, vymohy [Electronic textbook: concept, structure, requirements]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, 2(22). 12 p. Retrieved October 12, 2023, from : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/2011_2/11bkpsv.pdf.
4. Vasylykiv, I. (2013). Efektyvnist zastosuvannia elektronnoho pidruchnyka pry vyvchenni dystsypliny «Marketynh» [Effectiveness of using an electronic textbook in studying the discipline «Marketing»]. *Molod i rynok*, (2), 162–164.
5. Volynskiy, V. P., & Krasovskyi, O. S. (2010). Informatsiini funksi, rol i pryznachennia elektronnykh pidruchnykiv [Informational functions, role and purpose of electronic textbooks]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka*, 10, 113-120. Kyiv: Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy.
6. Gryzun, L. E., & Bilousova, L. I. (2012). Naukovopraktychni aspekty stvorennia i vprovadzhennia elektronnoho pidruchnyka dlia vyshchoi shkoly [Scientific and practical aspects of creating and implementing an electronic textbook for higher education]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, 2(28). Retrieved October 4, 2023, from: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/2012_2/657-2028-1-RV.pdf
7. Gryzun, L. E. (2002). Dydaktychni osnovy stvorennia suchasnoho komputernoho pidruchnyka [Didactic foundations for creating a modern computer textbook] (Abstract of dissertation). Kharkivskiy derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. H. S. Skovorody, Kharkiv, Ukraine. 20 p.
8. Hrytenchuk, O. O. (2005). Elektronnyi pidruchnyk i yoho rol u protsesi informatyzatsii osvity [Electronic textbook and its role in the process of informatization of education]. In V. Yu. Bykov & Yu. O. Zhuk (Eds.),

- Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia; Instytut zasobiv navchannia APN Ukrainy. Kyiv, Ukraine. pp. 255–261.
9. Kyrychok, T. Yu. (2010). Elektronni vydannya [Electronic editions]. Kyiv: NTUU «KPI». 400 p.
 10. Kyrychok, T. Yu. & Loza, H. I., Figol, N. M. (2015). Elektronni navchalni vydannia suchasnoho vyshchoho navchalnoho zakladu: osoblyvosti, problemy ta napriamy udoskonalennia [Electronic educational publications of a modern higher educational institution: features, problems and areas of improvement]. Visnyk knyzhkovoi palaty, 9 (230), 38–40.
 11. Kononets, N. V. (2009). Naukove obgruntuvannia pryntsypu hipertekstovosti pry stvorenni elektronnoho pidruchnyka dlia individualizatsii navchannia studentiv [Scientific justification of the hypertext principle in creating an electronic textbook for individualized student learning]. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh, vol. 4(57), 175–181.
 12. Korbut, O. H. (2010). Elektronnyi pidruchnyk yak element osvithnoho seredovyshcha [Electronic textbook as an element of the educational environment]. In S. A. Nikolayeva (Ed.), Suchasni metody vykladannia inozemnoi movy profesiinoho spriamuvannia u vyshchii shkoli: materialy piatoi mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Kyiv: Naukova dumka. pp. 24–38.
 13. Lytvyn, A. V. (2010). Elektronni navchalni posibnyky i pidruchnyky dlia PTNZ [Electronic educational aids and textbooks for vocational schools], 23, 284–290. Retrieved January 5, 2024, from <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/4596>.
 14. Sysoyeva, S. (2011). Interaktyvni tekhnolohiyi navchannia doroslyh: navchal'no-metodychny'j posibny'k [Interactive technologies for teaching adults: educational and methodological guide]. NAPN Ukrayiny', In-t pedagogichnoyi osvity' i osvity doroslyh. Kyiv : VD «EKMO». 324 p.
 15. Figol, N. M. (2018). The communicative-linguistic phenomenon of electronic learning discourse: a monograph. Kyiv : Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Publishing House «Polytechnica», 240 p.
 16. Figol, N. M. (2023). Elektronne navchalne vydannia yak sotsio- komunikatsiine yavlyshche [Electronic educational publication as a socio-communicative phenomenon]: dissertation abstract for the degree of Doctor of Social Communications. Kyiv: National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky, 48 p.
 17. Fiialka, S. B. (2008). Pryntsypy orhanizatsii elektronnykh navchalnykh vydan iz kulturoznavstva [Principles of organization of electronic

- educational publications in cultural studies]. *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky*, 32, 49–52. Retrieved January 2, 2024, from <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/15996/1/Fiyalka.pdf>.
18. Shmehera, O. V. (2006). *Osoblyvosti klasyfikatsii navchalnykh elektronnykh vydan* [Features of classification of educational electronic publications]. In *Dokumentoznavstvo. Bibliotekoznavstvo. Informatychna diialnist: materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Kyiv: State Academy of Culture and Arts Management, pp. 189–191.